The Centre of Halabja
Against Anfalization and Genocide of the Kurds
C.H.A.K
www.chak.info

Nawendî Helebce
Dij be Enfalkirdin u Cînosaydî Gelî Kurd
ÇAK
contact@antigenocide@hotmail.com

ئەیامی ضاك لە یادی کارەساتەکانی هەڵەبجە و ئەنفالدا

ئاش أووخانی أذمی عەأاق و دۆزینەوەی سەدان ئۆأی بەکۆمەڵ، دأندەیی أذمی بەعسی ئۆأبەئۆأ بۆ هەموو جیهان ئاشکرا بوو. ئەو أذمەی کە ضەکی کیمیاوی لە دژی هاوڵآتیانی مەدەنی ئەو ولآتەی خۆی بە سەرداری دەزانی بەکار هینا. ئەو هەأشە بەس بەزەییانەیەی کە لە 16ی مارتی 1988 دا لە دژی دانیشتووانی سیڤیلی کوردی شاری هەڵەبجەی کوردستانی باشوور ئەنجام درا و ئاکامەکەی زیاتر لە 5000 قوربانی بوو لە ذن و منداڵ و ئیر و ڤەنجی کورد و زیاتر لە 10000 بریندار، کە ڤەڵەکیان لە سالآنی دووای ئەو کارەساتە ڤیانیان لەدەست دا و کۆمەڵەکیشیان تاکو ئەمأۆ بە ئازارەکانی ئەو کردەوە نامرۆڤانەیەوە ذیانەکی ئأ لە ئازار و مەینەتی دەبەنە سەر.

هەر لەو سەروبەندەدا و لە 18-2-1988 ەوە أذمی بەعسی عەأاقی خەریکی ئەنجامدانی کردەوەیەکی تری أەشەکوذی بوو لە دژی ڤەڵی کورد لە کوردستانی باشوور، کە بە هەموو ئەوانەکان، ئە لە شەوازی نەخشە کەشان و دەشت نیشانکردنی ئەو ڤرووئەی بەر شالآوەکە کەوتن و ئە لە أووی بەربلآوی کردەوەکە و ذمارەی قوربانییانی و زیانە مادی و مرۆییەکانی، دەضەتە کردەوەی جینۆسایدەوە کە بە ئەنفال ناوی دەرکردووە. لە هەأشی دأندانەی ئەنفالدا، 182000 مرۆڤی کورد شوەن بزر کران و هەزاران ڤوند وەران کران، جڤە لە زیانە ماددییە لە ذمارە نەهاتووەکان.

خۆشحالآنە یادی 16 ساڵەی جینۆسایدی ڤەڵی کورد، کارەساتەکانی هەڵەبجە و ئەنفال لە کاتەکدا دەکەینەوە کە تەخت و تاجی ئەو أذمە شۆفینییە دأندەیە هەڵتەکەندراوە و سەدامی دیکتاتۆریش دەستبەرکراوە. ئەمەیان دەستکەوتەکی زۆر بەنرخە و سەرکەوتنەکی مەزنە بۆ ڤەڵی کورد. بەڵآم تا ئەستاش جینۆسایدکردنی کورد لە ئارضەکانی تری کوردستان درەذەی هەیە و لە کوردستانی باشوریش تیرۆریستان هەمان أسباز درەذە ئەدەدەن لە کوشت و بأی بە کۆمەڵی ڤەڵەکەمان. هەروەها هەشتا ڤەڵەك لە ویستەکانمان نەهاتوونەتە دی. هەشتا ڤەڵەك لە تاوانباران ئازادن، ئەو کۆمثانیا ضەکسازییانەی یارمەتی أذمی بەعسیان داوە هیض لەشرسینەوەیەکیان لەڤەڵدا نەکراوە، قەرەبووی زیانەکان نەکراونەتەوە، هەشتا ضارەنووسی بەشی هەرەزۆری ئەنفالکراوەکان نەزانراوە، هەشتا ئەو کەضە ئەنفالکراوانەی بە مەلهاکانی ولآتی میسر فرۆشراون لە ضاوەأوانیدان، هەشتا دەیان داواکاری تری ڤەڵە جینۆسایدکراوەکەمان نەهاتوونەتە دی، تەنانەت ئەو فیدراڵییەتەی کە سەرەتاییترین مافی ڤەڵی کوردە و بە ئەندازەی ڤەبارەی قوربانییەکانمان نییە ،لە لایەن ئیسلامییەکان و نەتەوەییە عەرەبەکانەوە دذایەتی سەرسەختانە دەکرەت.

ناوەندی هەڵەبجە، ئەمسالیش وەك سالآنی أابردوو بە خۆئیشاندان و کۆأ و ضالاکی هەمەأەنط یادی ئەو کارەساتانە و قوربانییان دەکاتەوە و بانڤەوازی سەرجەم حیزب و أەکخراو و کۆمەڵەکان و ڤەشت ڤەڵی کورد لە هەر کوەیەك هەن دەکات، بۆ کاری هاوبەش و کۆبونەوە لە ذەر جامانەکەی عومەر خاوەردا، بۆ بەرز أاڤرتنی ئەم بۆنە ڤرنطانە، لە ئەناوی ئەکەوە بەرزکردنەوەی داواکارییەکانی قوربانییانی جینۆسایدو کەسوکاریان و سەرجەم ڤەڵی کورد با ئەکەوە بە یەکڤرتوویی دەنط بەرزکەینەوە.

www.kurdistanmet.org

ئەمسالَ ضونكة (فرانس طان ئەنرات) كة يەكسكة لة قاضاخضيية جيهانييەكاني ضەكي كيمياوي و ناوبراو ضەكي كيمياوي بة أذمي بەعس فرؤشتبوو لة هؤلَةندايةا، بؤية خؤثيشاندان و ضالاكي يادي هةلَةبجة لة هؤلَةندة طرنطي خؤي دةبمت، لة هةمان كاتدا، كوردستان و هةر كونجيكي تري جيهان كة دةستمان ثمي بطات، دةكةين بة طؤأةثاني ضالاكييية هةمةأةنطةكانمان دذ بة جينؤسايدكردني طةلي كورددا، لة يادي كارةساتةكاني هةلَةبجة و ئةنفالدا ئةمانةن:

1. ثمويستة سةدام حوسين وةك تاوانباري جةنط دادطايي بكرمت، نومنةراني كورد بةشداري دادطاييةكةي بكةن، هةروةها عةلي كيمياوي لة هةلَةبجة دادطايي بكرمت.
2. داواكارين (فرانس طان ئةنرانت) قاضاخضي ضةكي كيمييياوي لة هؤلَةندة، دادطايي بكرمت.
3. هةموو فايلأةشةكان ئاشكرا بكرمن. سةرجةم هاوكاراني أذمي فاشي بةعس بة كوردةكانيشةوة دادطايي بكرمن و بة هؤي كوردبوونةوة ضاو لة كةس نةثؤشرمت.
4. 16-3 بة أؤذي دذايةتيكردني ضةكي كيمييياوي لة جيهاندا بناسرمت.
5. 16-3 بكرمت بة أؤذي دذ بة جينؤسايدي كورد لة هةموو ثارضةكاني كوردستاندا.
6. حكومةتي عيراقي 16-3 وةك أؤذي هةلَةبجة و 14-4 وةك أؤذي ئةنفال بة أةسمي بناسمت و دان بةو تاوانانةدا وةك كرداري كؤمةلَكوذي بنمت و ثةيماني دووبارة نةبوونةوةيان بدات.
7. حكومةتي عيراقي قةرةبووي زياني قوربانييياني كوشتوبأ و تةعريبي كورد بكاتةوة.
8. ئةو ولآتانةي كة تاوانبارانييان شاردؤتةوة ئاشكراي بكةن و بيدةنةوة بة حكومةتي عيراقي بؤ دادطاييكردنيان.
9. دةبمت دادطاييكردني تاوانباران بة بةشداري نومنةراني قوربانييياني (هةلَةبجة و ئةنفال و بارزاني و فةيلييةكان) و ثارمزةرانييان بمت.
10. ثمويستة ئةو كؤمثانيية ضةكسازييانةي ضةكي كيمييياويان بة بةعس فرؤشتووة، قةرةبووي زيانةكاني قوربانييان بكةنةوة.
11. ثمويستة هةموو هةولَةكان بخرمنة طةأ بؤ دؤزينةوةي ئةنفالكراو و بس سةروشوينكراوةكان.
12. قةرةبووي زيان لسكةوتووواني ضةكي كيمياوي و كؤمةلَكوذييةكاني بةعس لة كوردستاني خؤرهةلآت لة قةسري شيرنةوة بؤ مهاباد و بانةو سةردةشت و زموةو طورداني شوان (ثمشمةرطةي كؤمةلَة) و هةموو ئةواني تر بكرمتةوة.
13. باشترين أسطة بؤ كؤتايي هسنان بة جينؤسايدكردني كورد، دياري كردني ضارةنوسييةتي بة دةستي خؤي، ئةويش لة أسطةي ئةنجامداني أاثرسييةكي تةواو ئازادةوة .بةم هؤيةوة داوا لة UN دةكةين طوص لة داخوازي جةماوةري كوردستان بطرمت لة ئةنجامداني أيفراندؤمسكي ئازادو تةواو ديموكراسي لة كوردستان.

ناوةندي هةلَةبجة دذ بة ئةنفالكردن و جينوسايدي طةلي كورد (ضاك)
2004/02/06

www.kurdistanmet.org